

Asia: VN/7167/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta (asia VN/7167/2024).

Suomen kansallisessa mineraalistrategiassa (VN 2024:65) todetaan, että Suomi on mineraalien kestävä ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri tuottaa arvokkaita raaka-aineita vastuullisesti ja luo arvonlisää hyödyntämällä niitä resurssitehokkaasti samalla turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden. Kaivosyhtiöt osana mineraalisektoria ovat nousseet Suomessa merkittäviksi yhteisöveron maksajiksi. Mineraalisektori maksoi vuonna 2022 yhteisöveroa yli 400 miljoonaa euroa. Useiden kaivosten maksamat yhteisöverot ovat myös kasvaneet merkittävästi.

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta. Lausunnolla olevan hallituksen esityksen mukaan kaivosveron korotus lisäisi kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei voimassa olevaan kaivoslakiin tehtäisi. Koska korotusten tuotto jakautuisi siten, että kaivosten sijaintikunnat saisivat 60 prosenttia ja valtio 40 prosenttia kaivosmineraaliveron tuotosta, on kaivosveron korottamisen seuraus myönteinen niille kunnille, joissa kaivoksia sijaitsee. Keski-Pohjanmaan liitto myös arvioi, että aluetalous hyötyisi ainakin joltain osin veronkorotuksen välillisistä seurauksista.

Keski-Pohjanmaan liitto haluaa kuitenkin todeta, että kaivosmineraalivero näkyy jo nyt yhtiön kustannuksina. Vero ei kohdistu tulokseen tai edes saatuun myyntituloon. Keski-Pohjanmaan liitto myös muistuttaa, että kaivosten sähköveroa on esitetty korotettavaksi 44-kertaiseksi eli ne

siirrettäisiin teollisuuden sähköveroluokasta 0,5 euroa/MWh kotitalouksien sähköveroluokkaan 22,4 euroa/MWh (molemmissa lisäksi huoltovarmuusmaksu 0,13 euroa/MWh).

Kaivosvero ja sähkövero yhdessä suurentavat kaivostuotannon välittömiä kustannuksia. Kun välittömät kustannukset suurenevat, on seurauksena kaivosten kannattavuuden heikkeneminen ja elinkaaren lyheneminen. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennetun kaivoksen viimeiset malmit jätetään louhimatta ja työpaikat katoavat ennenaikaisesti. Veronkorotus toteutuessaan lyhentäisi kaivosten elinkaarta ja vähentäisi siten verotuloja yhteisöverossa, ansiotuloveroissa ja kiinteistöveroissa.

Kaivostoiminta on pitkäjänteistä ja edellyttää paljon pääomaa. Verotuksen pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus ovat tärkeitä asioita sijoittajille. Nykyinen kaivosvero tuli voimaan 2024 ja heti tehtävät kaivosveron korotukset antavat Suomen poukkoilevan kaivosstrategian toimeenpanosta epäedullisen kuvan sijoittajille ja myös lainarahoittajille. Asia on erittäin merkityksellinen kansallisesti etenkin nyt, kun litiumkemikaalien markkinahinnat ovat alhaiset ja ero tuotantokustannusten ja myyntihinnan välillä on pieni. Huomattavan sähköveronkorotuksen lisäksi nyt suunniteltu kaivosveron lainsäädäntömuutos rapauttaa yritysten ja sijoittajien luottamusta Suomeen maana, johon voi investoida luottaen lainsäädännön ennakoitavuuteen ja pysyvyyteen.

Kaivosveron korotuksella voi olla myös negatiivisia vaikutuksia puhtaan siirtymän edistämiseksi Suomessa ja Euroopassa. Myös valtion kaivosstrategian toimeenpano ja julkisen talouden vajeita paikkaava poliittinen ilmasto eivät myöskään tue uusien kaivosmineraalihankkeiden, esimerkiksi titaanihankkeen käynnistymistä Keski-Pohjanmaalla.

Mikäli kaivosveroa on tarpeen korottaa, on verotuksen perusteeksi järkevintä ottaa liiketoiminnan tuotto/voitto. Tämän lisäksi hallituksen esitystä voisi parantaa myös siten, että se puhtaan fiskaalisen veron nousun sijasta kaivosverolla kannustettaisiin luonnonvarojen mahdollisimman tehokkaaseen hyödyntämiseen. Ekologisen kestävyys näkökulmasta toimija voisi siten saada hyötyjä esimerkiksi pienempänä veroseuraamuksena, mikäli ympäristönäkökulmat tulisivat kaivostoiminnassa huomioiduksi erityisellä huolellisuudella.

Kaiponen Jyrki
Keski-Pohjanmaan liitto - Keski-Pohjanmaan liitto johto